

САДРЖАЈ

СКРАЋЕНИЦЕ	13
I. СРЕДЊИ ВЕК.....	15
1. Првобитно словенско уређење.....	15
2. Прве српске државе	16
3. Друштвена и државна организација првих српских држава	18
СРБИЈА	20
1. Извори права.....	20
1.1. Обичајно право	20
1.2. Повеље	21
1.3. Међународни уговори.....	23
1.4. Закони.....	24
1.4.1. Законоправило.....	24
1.4.2. Законик цара Стефана Душана (Душаново законодавство) ..	26
1.4.3. Законик о рудницима	28
1.5. Статути	29
2. Државна организација.....	30
2.1. Владар	30
2.1.1. Владареви приходи.....	32
2.1.2. Престоница.....	32
2.2. Државни сабор.....	33
2.3. Дворски савет.....	35
2.4. Државна управа	36
3. Статусно право	37
3.1. Властела	37
3.2. Свештенство	39
3.3. Себри.....	40
3.3.1. Меропси.....	40
3.3.2. Власи.....	42

3.3.3. Сеоски мајстори (занатлије) и сокалници	43
3.3.4. Отроци	44
3.4. Грађани	45
3.5. Странци (гости)	46
4. Грађанско право	47
4.1. Положај лица у правном поретку	47
4.2. Стварно право	48
4.3. Облигационо право	51
4.4. Брачно право	53
4.5. Породично право	55
4.6. Наследно право	56
5. Кривично право	58
5.1. Општи део	58
5.1.1. Појам и порекло кривичног права	58
5.1.2. Кривично дело	60
5.1.3. Кривац	60
5.1.4. Казне	62
5.2. Посебан део	63
5.2.1. Кривична дела против државног уређења и поретка	63
5.2.2. Кривична дела против вере	65
5.2.3. Кривична дела против судства	66
5.2.4. Кривична дела против личности	67
5.2.5. Кривична дела против имовине	69
6. Процесно право	71
6.1. Судови	71
6.1.1. Државно судство	71
6.1.1.1. Владарев лични суд	71
6.1.1.2. Суд на владаревом двору (судија дворски)	72
6.1.1.3. Судије „царства ми”	72
6.1.1.4. Управне власти као судије	73
6.1.2. Патримонијално судство	73
6.1.2.1. Црквени патримонијални суд	73
6.1.2.2. Властелински суд	73
6.1.3. Сеоско и влашко судство	74
6.1.3.1. Сеоско судство	74
6.1.3.2. Влашко судство	74
6.1.4. Суђење у градовима	74
6.1.4.1. Суђење у приморским градовима	74

6.1.4.2. Суђење у византијским (грчким) градовима	75
6.1.4.3. Суђење у градовима у унутрашњости	75
6.1.5. Суђење Дубровчана са поданицима српске државе	75
6.1.6. Аутономно дубровачко судство на српској територији	76
6.2. Судски поступак	76
6.2.1. Позивање на суд	77
6.2.2. Расправа	77
6.2.3. Доказивање и докази	78
6.2.4. Пресуда	81
6.2.5. Извршење пресуде	82
6.2.6. Кривични поступак по службеној дужности	82
7. Српска православна црква у средњем веку	82
БОСНА	86
1. Историјски оквир	86
2. Извори права	86
2.1. Повеље	87
2.2. Међународни уговори	87
3. Црква босанска	88
4. Државна организација	89
4.1. Владар	89
4.2. Станак	90
4.3. Однос између станка и владара	91
5. Статусно право	92
5.1. Властела	92
5.2. Зависно становништво	93
5.3. Робови	93
5.4. Грађани	94
6. Грађанско право	94
6.1. Стварно право	94
6.2. Облигационо право	95
6.3. Породично, брачно и наследно право	95
7. Кривично право	96
8. Процесно право	97
8.1. Судови	97
8.2. Судски поступак	98

II. НОВИ ВЕК	99
СРБИ ПОД ТУЂИНСКОМ ВЛАШЋУ	99
1. Османско царство	99
1.1. Српске самоуправе у османској држави	104
1.1.1. Српска православна црква	104
1.1.2. Кнежинске самоуправе	106
2. Правни положај Срба у Хабзбуршком царству	108
2.1. Војна крајина	108
2.2. Срби у јужној Угарској (Мађарској)	111
СРБИЈА	114
1. Стварање српске јавне власти	114
1.1. Историјски оквир	114
1.2. Организација власти у Првом српском устанку	115
1.3. Право у Првом српском устанку	116
1.4. Двојна османско-српска управа 1815–1830. године	119
2. Јавноправни и међународноправни положај Србије	120
2.1. Одредбе о положају Србије у руско-османским уговорима 1812–1829. године	120
2.2. Хатишерифи из 1830. и 1833. године	122
2.3. Међународни положај Србије према одредбама Париског мировног уговора	124
2.4. Берлински конгрес и положај Кнежевине Србије	125
3. Уставно право	126
3.1. Уставно питање за време Првог српског устанка	126
3.1.1. Руски предлози уставног уређења	126
3.1.2. Уставни акт из 1808. године	127
3.1.3. Уставни акт из 1811. године	128
3.2. Устав из 1835. (тзв. сретењски устав)	128
3.3. Устав из 1838. године (тзв. турски устав)	130
3.4. Уставно законодавство кнеза Михаила	132
3.5. Устав из 1869. године (тзв. намеснички устав)	133
3.6. Устав из 1888. године	136
3.7. Устав из 1901. године	138
3.8. Устав из 1903. године	140
4. Грађанско право	140
4.1. Настанак грађанског законика у Кнежевини Србији	140
4.2. Стварно право	142

4.2.1. Својина	142
4.2.2. Државина	143
4.2.3. Земљишне књиге.	144
4.3. Облигационо право.	145
4.4. Брачно право.	147
4.5. Породично право.	149
4.6. Наследно право	152
4.7. Трговачко право.	154
5. Кривично право	156
5.1. Кривично право до 1860. године.	156
5.1.1. Кривичноправни прописи до 1860. године	156
5.1.2. Главне казне (1804–1860)	157
5.1.2.1. Смртна казна	157
5.1.2.2. Казна трчања кроз шибе.	159
5.1.2.3. Казна батина.	161
5.1.2.4. Новчана казна	162
5.1.2.5. Казна лишења слободе.	163
5.2. Кривични законик из 1860. године.	165
5.2.1. Доношење и значај	165
5.2.2. Садржина	167
5.2.3. Специфичности српског Кривичног законика у односу на узор	168
6. Грађански поступак	170
6.1. Први прописи и законици из 1853. и 1860. године.	170
6.2. Законик о грађанском поступку из 1865. године	172
7. Кривични поступак	175
7.1. Кривични поступак до 1865. године.	175
7.1.1. Прописи о кривичном поступку до 1865. године	175
7.1.2. Доказивање и докази	177
7.2. Законик о кривичном поступку из 1865. године.	178
7.3. Поступак пред поротом.	181
8. Правосудни систем	183
8.1. Судови.	183
8.1.1. Настанак српских судова и њихова организација до краја тридесетих година XIX века.	183
8.1.2. Судска организација од Устава из 1838. године	184
8.1.3. Настанак Врховног суда 1846. и даљи развој судске организације до 1865. године.	185
8.1.4. Судско уређење из 1865. године и његове касније измене. . . .	186

8.1.5. Судска власт као грана државне власти	187
8.2. Јавно правобранилаштво	189
8.3. Адвокатура	190
9. Правна наука и правни факултет	194
ЦРНА ГОРА	199
1. Стварање јавне власти у Црној Гори	199
1.1. Историјски оквир	199
1.2. Племенска структура	199
1.3. Односи између владике и гувернадура	200
1.4. Стварање натплеменских органа власти	201
2. Кнежевина Црна Гора	202
3. Устав из 1905. године	204
4. Међународни положај	206
5. Законодавство	207
5.1. Законик општи црногорски и брдски	207
5.2. Општи земаљски законик (Данилов законик)	208
5.3. Општи имовински законик	210
5.4. Законодавство с почетка XX века	213
6. Правосудни систем	216
6.1. Судство	216
6.2. Адвокатура	217
III. САВРЕМЕНО ДОБА	218
КРАЉЕВИНА СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА (КРАЉЕВИНА ЈУГОСЛАВИЈА)	218
1. Стварање Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца	218
1.1. Нишка декларација	218
1.2. Мајска декларација	219
1.3. Крфска декларација	219
1.4. Стварање Народног вијећа Државе Словенаца, Хрвата и Срба	220
1.5. Женевска декларација	221
1.6. Уједињење 1918. године	221
2. Уставно право	223
2.1. Устав из 1921. године	223
2.1.1. Доношење Устава из 1921. године	223
2.1.2. Основна обележја Устава из 1921. године	225

2.2. Шестојануарска диктатура	228
2.3. Устав Краљевине Југославије из 1931. године	231
2.4. Бановина Хрватска	233
3. Шест правних подручја и стварање јединственог права у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца (Краљевини Југославији)	234
3.1. Шест правних подручја међуратне Југославије	234
3.2. Стварање јединственог права	236
4. Грађанско право	237
4.1. Рад на јединственом грађанском законнику и доношење појединих грађанскоправних прописа	237
4.2. Земљишнокњижно право	241
4.2.1. Земљишне књиге	241
4.2.2. Тапијски систем	243
5. Кривично право	244
6. Грађански поступак	249
7. Кривични поступак	251
8. Аграрна реформа и аграрни прописи	254
8.1. Аграрна реформа	254
8.2. Аграрни прописи	256
9. Радно право	257
10. Правосудни систем	258
10.1. Судови	258
10.1.1. Судови 1918–1929. године	258
10.1.2. Судови 1929–1941. године	259
10.1.2.1. Редовни судови	259
10.1.2.2. Ванредни судови	261
10.2. Државно тужилаштво	263
10.3. Државно правобранилаштво	265
10.4. Адвокатура	266
10.5. Јавни бележници (нотари)	268
11. Правна наука и правни факултети	269
ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА	272